

Oponentní posudek disertační práce Pavla Vaverky „Historie helénismu a jeho svět“. FF ZČU, Plzeň 2014. 664 stran rukopisu.

Hned v úvodu definuje autor cíl své disertační práce: „Cílem mé disertační práce bylo podrobit kritické analýze historiografii antiky, se speciálním zaměřením na helénistické období. Zkoumat jaké předsudky, stereotypy, nedorozumění vznikly v průběhu 18. stol. až první poloviny 20. stol. v rámci vybraných myslitelů, děl. V makro-historické perspektivě, obecném podvědomí se totiž helénistickému období historie, jeho významu nedostalo pozornosti, kterou si tento úsek dějin zasluhuje.“ (str. 3)

Předložená disertační práce je logicky strukturovaná do čtyř hlavních částí (Úvod, Metodologie, Helénismus, Závěr), autor řádně cituje, text je psaný bez chyb a překlepů docela hezkou češtinou. Text je ukončen seznamem literatury, anglickým a francouzským resumé. Obecně je možné říci, že se čtenáři nabízí důkladná učebnice historického období, vymezeného lety 336 př.n.l. a 129 př.n.l.

K předložené disertační práci mám tyto poznámky a připomínky:

- 1) Kapitola označovaná jako „Metodologie“ (str. 17-57) je přehledem vybraných historiků 17. až 20. století, kteří se zabývali dějinami starověkého Středomoří i období helénismu. Čtenář se ale nedozví nic o metodologii, kterou používal Pavel Vaverka; zdá se, že autor práce chápe pod pojmem metodologie něco jiného, než jak tento pojem chápou etnologové či sociologové. Autor se navíc nedrží tématu a odbíhá, takže v této části najdeme i římské historiky a encyklopedisty.
- 2) Z textu není vůbec patrné nějaké analytické uvažování autora; čtenář se jen dozvídá jeho názor. Patrné je to hned na začátku v podkapitolce „Problémy časového členění“ (str. 6-12). Pavel Vaverka v ní vytváří jiné členění řeckých starověkých dějin, než jaké je běžné v dostupné historické literatuře. Do členění „doba temna – archaické období – klasické období – helénismus“ vkládá ještě „dobu poklasickou“, kterou chápe jako přechodné období mezi dobou klasickou a helénismem. (str. 10). Nemám nic proti novým periodizacím, ale očekával bych přece jen důkladnější zdůvodnění této novoty.
- 3) Celá kapitola „Helénismus“ je suchým a pozitivistickým popisem historických událostí a je zakončená stejně vypadajícím popisem kultury a umění daného období.
- 4) Autor předložil **historickou** práci, psanou z pozic pozitivismu, která nemá nic společného se studijním oborem etnologie, jemuž je text připsán. Práce není také ani sociologická, a nemá nic společného ani s kulturní a sociální antropologií. Podle mého názoru měl kolega Vaverka svou disertační práci předložit na studijním oboru historie.

- 5) V úvodu mého posudku jsem citoval předpokládaný cíl práce. Ten ovšem nebyl vůbec naplněn, takže musím konstatovat, že kolega Vaverka nesplnil vytčené cíle. V celém textu nenajdeme nic, co by připomínalo diskusi s názory starších autorů, natož pak rozbor vzniku a udržování nějakých stereotypů či nedorozumění.
- 6) Nejsem dostatečně kompetentní, abych posoudil správnost popisů historických událostí a další jevů přisuzovaných období, které kolega Vaverka označuje jako „helénismus“. Historickou rovinu text by měl nejspíše posoudit nějaký erudovaný historik.

Závěr:

Předložená disertační práce byla napsána pro jiný obor, předpokládal bych obory jako historie či dějiny starověkého Středomoří. **Rozhodně nemá nic společného s oborem etnologie.** Autor kromě toho nenaplnil cíle, které si sám stanovil; textu také chybí jakákoliv oborová metodologie, kritika pramenů atp. **Předloženou disertační práci nedoporučuji k obhajobě v rámci studijního oboru Etnologie.**

V Praze 6. června 2014

Prof., PhDr. Josef Kandert, CSc.